

Liittohallitus hyväksynyt 13.3.2020

**JYTYN
LUOTTAMUSMIESVAALIOHJEET
2020**

Kunta-ala

Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto
Offentliga och privata sektorns funktionärsförbund *Jyty*

1.	LUOTTAMUSMIESVAALIIN VALMISTAUTUMINEN	3
1.1.	JULKISEN ALAN UNIONI JAU.....	3
1.2.	VAALEJA EDELTÄVÄT TOIMENPITEET	3
1.3.	VAALEISSA VALITTAVAT LUOTTAMUSHENKILÖT	4
1.3.1.	Pääluottamusmies	4
1.3.2.	Luottamusmies.....	4
1.3.3.	Varapääluottamusmies ja varaluottamusmies.....	4
1.3.4.	Seudullinen luottamusmies / kuntien yhteinen luottamusmies	4
1.4.	LUOTTAMUSMIEHEN TOIMIKAUSI	4
2.	LUOTTAMUSMIESVAALIN JÄRJESTÄMINEN.....	4
2.1.	VASTUUYHDISTYS.....	4
2.2.	VAALITOIMIKUNTA	5
2.3.	VAALIEN AJANKOHTA	5
2.4.	ÄÄNIOIKEUS, VAALIKELPOISUUS JA EHDOKASASETTELU	5
2.5.	VAALITAVAT	6
2.5.1.	Sähköinen vaali.....	6
2.5.2.	Sopuvaali	7
2.5.3.	Vaalikokous	7
2.5.4.	Vaali erillisine äänestystilaisuuksineen	7
2.5.5.	Postiäänestys.....	7
2.5.6.	Täydennysvaali	8
2.5.7.	Uusintavaalien järjestäminen	8
2.6.	KUSTANNUKSET	8
2.7.	VAALITULOKSEN MÄÄRÄYTYMINEN	8
2.8.	VAALITULOKSESTA ILMOITTAMINEN.....	9
2.9.	VAALITULOKSESTA VALITTAMINEN	9
3.	MATERIAALIT / LIITTEET	9

JULKIS- JA YKSITYISALOJEN TOIMIHENKILÖLIITTO JYTY RY

LUOTTAMUSMIESVAALIOHJEET 2020 – Kunta-ala

Luottamusmiesjärjestelmä on yhteistoimintajärjestelmä, jonka tarkoituksena on valvoa virka- ja työehtosopimusten noudattamista, edistää työnantajan ja viranhaltijan/työntekijän välillä syntyvien erimielisyyksien tarkoituksenmukaista, oikeudenmukaista ja nopeaa selvittämistä sekä työrauhan ylläpitämistä.

Lisäksi tarkoitus on edistää ja kehittää paikallista sopimista sekä tuloksellisuutta ja työelämän laatua.

Luottamusmiehet asetetaan työnantajakohtaisesti. Luottamusmies edustaa pääsääntöisesti oman työnantajansa palveluksessa olevia Jytyn jäseniä, ellei toisin ole sovittu.

1. LUOTTAMUSMIESVAALIIN VALMISTAUTUMINEN

1.1. Julkisen alan unioni JAU

Jyty ja Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL muodostavat Julkisen alan unionin, joka on pääsopijajärjestö ja kunnallisen alan sopimusten allekirjoittajajärjestö. Jyty ja JHL toimittavat omat luottamusmiesvaalinsa. Kummallakin liitolla on jäsentensä asioita hoitamassa omat liittokohtaiset luottamusmiehensä. Työnantajan suhteen Jytyn ja JHL:n luottamusmiehet ovat aina Julkisen alan unionin luottamusmiehiä.

1.2. Vaaleja edeltävät toimenpiteet

Luottamusmiesten lukumäärästä, tehtävajaosta ja ajankäytöstä sekä siitä, mille toimialoille ja mihin toimipisteisiin heidät asetetaan, sovitaan aina työnantajan ja henkilöstön edustajien välillä paikallisesti, ellei siitä ole sovittu luottamusmiessopimuksessa. Edellä mainittujen asioiden sopimisesta työnantajan kanssa vastaa pääsääntöisesti vaalitoimikunta tai vastuuyhdistyksen muu nimeämä henkilö.

Perusteina ovat Jytyn jäsenmäärän (lkm) lisäksi kunnan tai muun yksikön koko, harjoitettavan toiminnan luonne ja laajuus (kuten toimipaikkojen lukuisuus ja sijainti), sovellettavien virka- ja työehtosopimusten lukumäärä, käytössä olevat palkkausjärjestelmät ja palvelussuhdelajit. Perusteet määräytyvät joko vaaliajankohdan mukaan tai kun valmistaudutaan muutokseen uuden organisaation koko huomioon ottaen.

Paikallisesti voidaan sopia kokonaisajankäytöstä, jos pääluottamusmies tai luottamusmies hoitaa yhteistoiminta-asioita, työsuojeluasioita tai muita tavanomaisiin luottamusmiestehtäviin kuulumattomia asioita. Tällöin ajankäytön tulee olla merkittävästi suurempi kuin em. Perusteiden perusteella tulevassa ajankäytössä. Osa kokonaisajankäytöstä voidaan paikallisesti sopia annettavaksi myös muiden edustajien käytettäväksi (esim. paikallisyhdistyksen puheenjohtaja).

Neuvottelut edellä mainituista asioista on käytävä ennen ehdokasasettelua.

1.3. Vaaleissa valittavat luottamushenkilöt

1.3.1. Pääluottamusmies

Pääluottamusmiehiä voi työnantajakohtaisesti olla allekirjoittajajärjestöä kohden useampiakin. Pääluottamusmiehet voivat toimia joko päätoimisena tai oman toimensa ohella, riippuen edustettavien jäsenten määrästä.

Pääluottamusmiesten asema eroaa muista luottamusmiehestä monella tavalla. Työnantajan kanssa neuvotellaan pääluottamusmiesten ajankäyttö- ja tiedonsaantimahdollisuuksista, jotka ovat paremmat kuin muilla luottamusmiehillä. Luottamusmieskorvaus maksetaan pääluottamusmiehille tai niihin rinnastettaville luottamusmiehille työehtosopimuksen mukaan.

1.3.2. Luottamusmies

Luottamusmiehiä valitaan niin monta kuin tarvitaan ja/tai on sovittu. Jytyn luottamusmies valitaan periaatteessa jokaiselle työpaikalle tai toimipisteeseen, jossa työskentelee jytyläisiä. Työpaikan kokoa ei ole määritelty. Esimerkiksi, jos työpaikalla on useita työpisteitä, valitaan silloin jokaiseen oma luottamusmies.

1.3.3. Varapääluottamusmies ja varaluottamusmies

Pääluottamusmiehille valitaan aina "varat". Luottamusmiehet valitsevat varapääluottamusmiehet keskuudestaan, tarvittaessa järjestetään äänestys. Varapääluottamusmiehen toimiessa pääluottamusmiehenä, hän on oikeutettu luottamusmieskorvaukseen työehtosopimuksen mukaan.

Luottamusmiehille valitaan aina myös varaluottamusmiehet ehdokasasettelun kautta. "Vara" astuu "varsinaisen" tilalle, kun työnantajalle tehdyn ilmoituksen mukaan "varsinainen" on estynyt hoitamasta luottamusmiestehtäväänsä.

1.3.4. Seudullinen luottamusmies / kuntien yhteinen luottamusmies

Kuntien seutu- yms. yhteistyön lisääntyessä on kunnissa ja kuntayhtymissä tullut mahdolliseksi asettaa yhteisiä ns. seudullisia luottamusmiehiä. Tähän tarvitaan sekä työnantajien että Jytyn yhdistysten sopimusta asiasta. Tällöin työnantajien kesken on sovittava kustannusten jaosta ja työajan käytöstä luottamusmiessopimuksen mukaisesti.

1.4. Luottamusmiehen toimikausi

Jytyn liittohallitus on päättänyt luottamusmiesten toimikaudeksi neljä (4) vuotta. Vuoden 2020 vaaleissa luottamusmiehet valitaan toimikaudeksi 1.1.2021- 31.12.2024.

2. LUOTTAMUSMIESVAALIN JÄRJESTÄMINEN

2.1. Vastuuyhdistys

Pyrkimyksenä on saada mahdollisimman moni aktiivi kiinnostumaan luottamusmiehdokkuudesta Jytyn luottamusmiesvaaleissa.

Monien työnantajien palveluksessa on jäseniä useammasta Jytyn jäsenyhdistyksestä. Tässä tapauksessa tulee määritellä vastuuyhdistys. Vastuuyhdistyksellä tarkoitetaan sitä yhdistystä, jonka jäseniä on eniten ko. työnantajan palveluksessa. Vastuuyhdistyksen tehtävänä on koota muista Jytyn jäsenyhdistyksistä edustaja(t) vaalitoimikuntaan.

2.2. Vaalitoimikunta

Vaalitoimikunta toimii luottamusmiensvaalien toimeenpanijana ja siinä on pääsääntöisesti edustus kaikista niistä Jytyn jäsenyhdistyksistä, joiden jäseniä on ko. työnantajan palveluksessa. Vaalitoimikuntana voi toimia myös vastuuyhdistyksen hallitus, mikäli muista yhdistyksistä ei saada edustajia vaalitoimikuntaan. Vaalitoimikunta perustetaan pääsääntöisesti työnantajakohtaisesti. Vaalitoimikunnan toimikausi on sama kuin luottamusmiesten toimikausi.

Vaalitoimikunta valitsee keskuudestaan toimihenkilöt ja sopii mahdollisten vaaleista aiheutuvien kustannusten jaosta tämän ohjeen määräysten mukaan.

Vaalitoimikunta selvittää työnantajan palveluksessa olevan jytyläisen jäsenistön. Työnantajan velvollisuutena on antaa tarpeelliset tiedot, esim. luettelo palveluksessaan olevista Jytyn jäsenistä. Vaalitoimikunta selvittää yhdistyksiltä itsmaksavat jäsenet, vapaajäsenet ja euromääräisen jäsenmaksun maksavat jäsenet.

Vaalitoimikunnan tehtävät:

- Vaalien aikataulun määrittäminen
- Luottamusmiestarpeen kartoitus
- Luottamusmiensvaalin etukäteistiedotus (kaikilla ko. työnantajan palveluksessa olevilla Jytyn jäsenillä on oltava tieto asiasta)
- Ehdokasasettelu
- Luottamusmiensvaalien toimittaminen
- Vaalin tuloksen julkistaminen ja siitä tiedottaminen jäsenille, työnantajalle ja Jytyyn

Luottamusmiensvaalien valmistelussa voi käyttää apuna:

- KVTES:n VII lukua, Luottamusmiehet

2.3. Vaalien ajankohta

Jytyn luottamusmiensvaalit toimitetaan marraskuun loppuun 2020 mennessä. Vaalitoimikunta määrää vaalien ajankohdan.

Vaalien ajankohta ja paikka tulee määrätä siten, että kaikilla äänivaltaisilla Jytyn jäsenillä on mahdollisuus osallistua niihin. Vaalit voidaan pitää myös työaikana ja työpaikalla siten, kuin siitä paikallisesti sovitaan.

2.4. Äänioikeus, vaalikelpoisuus ja ehdokasasettelu

Äänioikeutettuja luottamusmiensvaalissa ovat ne Jytyn jäsenet, jotka ovat vaalin toimittamisajankohtana työnantajaan palvelussuhteessa. Virka-vapaalla tai työlomalla olevat jäsenet

ovat äänioikeutettuja. Mikäli luottamusmiesten toimialue on rajattu, äänioikeutettuja ovat vain sellaiset jäsenryhmät, joita valittavaksi tuleva luottamusmies edustaa.

Vaalikelpoisia ovat ne Jytyn jäsenet, jotka ovat ko. työntäjän palveluksessa ja ovat antaneet suostumuksensa luottamusmiesvaaliehdokkaaksi.

Jokaisella Jytyn jäsenryhmällä on oikeus asettaa ehdokkaita luottamusmiesvaaleissa. Vaalitoimikunta huolehtii siitä, että ehdokkaiden määrä ja sijoitus toteutuvat neuvotellulla tavalla. Mikäli luottamusmiesten toimialue on rajattu, ehdokkaita asettavat vain sellaiset jäsenryhmät, joita valittavaksi tuleva luottamusmies edustaa.

Jäsenryhmä/ehdokas ilmoittaa suostumuksen ehdokkaaksi vaalitoimikunnalle sen ilmoittamaan päivään mennessä. Ehdokasasetteluun on varattava riittävän pitkä aika.

Esityksestä tulee ilmetä ehdokkaan nimen lisäksi hänen tehtävänsä ja työpaikkansa, luottamusmiehen toimialue sekä suostumus luottamusmieheksi. Esitys ehdokkaasta on tehtävä kirjallisesti.

Luottamusmiestä valittaessa ja ehdokkaita asetettaessa tulee ottaa huomioon yhdistyksen edunvalvonnan kokonaisuus huomioiden mm.:

- Tarkoituksenmukainen työnjako
- Vastuiden jakautuminen
- Tiedonkulku
- Ajankäyttö
- Kokemus ja elämäntilanne
- Motivaatio
- Jaksaminen

Liite 1. Ehdokassuostumuslomake

2.5. Vaalitavat

2.5.1. Sähköinen vaali

Luottamusmiesvaalit käydään aina ensisijaisesti sähköisenä vaalina. Tavoitteena on, että mahdollisimman monella työpaikalla käydään luottamusmiesvaalit eikä sopuvaaleja synny.

Sähköinen vaali järjestetään Jytyn sähköisellä vaalijärjestelmällä. Sähköisen vaalin teknisestä toteuttamisesta vastaa ko. alueen aluetoimisto, kaikista muista järjestelyistä vaalitoimikunta. Sähköinen vaali ei tuo kustannuksia vaaleja järjestäville yhdistyksille.

Sähköisen vaalin toimittamista varten tulee vaalitoimikunnan huolehtia ajoissa seuraavista asioista:

- Vaaliluettelon toimittaminen aluetoimistoon (vaaliluettelon täytyy sisältää sähköposti tai puhelinnumero jokaiselle äänioikeutetulle)
- Ehdokaslistan toimittaminen aluetoimistoon (myös muita lisätietoja ehdokkaista, jotka halutaan näkyviin äänestysivulle)
- Vaalin tietojen toimittaminen aluetoimistoon (vaalin aloittaminen, äänestysaika jne.)

Sähköisen vaalin päätyttyä aluetoimisto toimittaa vaalin tuloksen ja tilastot vaalitoimikunnalle. Vaalitoimikunta toteaa vaalin tuloksen ja huolehtii asianmukaisista ilmoituksista.

2.5.2. Sopuvaali

Jos luottamusmiesvaalien ehdokasasettelussa ehdokkaita on enintään sama määrä kuin on täytettäviä luottamusmiespaikkoja, todetaan sopuvaalin syntyneen eikä varsinaisia vaaleja äänestyksineen silloin tarvita.

2.5.3. Vaalikokous

Vaali voidaan toimittaa poikkeustapauksessa myös yleisessä vaalikokouksessa, joka on avoin kaikille äänioikeutetuille, mikäli sähköisen vaalin toteuttaminen ei syystä tai toisesta onnistu.

Vaalikokouksesta on ilmoitettava vähintään 14 vuorokautta ennen vaalia työpaikkojen ilmoitustauluilla tai kirjallisesti niin, että kaikilla ko. työnantajan palveluksessa olevilla Jytyn jäsenillä on mahdollisuus saada tieto vaalikokouksen ajasta ja paikasta.

Jos luottamusmiesvalinnat aiotaan suorittaa yhdistyksen kokouksen yhteydessä, on huomioitava, että kaikkien ko. työnantajan palveluksessa olevien Jytyn jäsenten, yhdistyksestä riippumatta, on voitava osallistua luottamusmiesvaaliin.

2.5.4. Vaali erillisine äänestystilaisuuksineen

Mikäli vaalitoimikunta niin päättää, suoritetaan luottamusmiesvaalit äänestyksineen siihen osoitetuilla äänestyspaikoilla lippuäänestyksenä. Äänestyksen aikana pitää vähintään kahden vaalitoimikunnan jäsenen olla läsnä äänestyspaikalla. Äänestyspaikalla tulee olla nähtävillä ehdokaslista sekä vaaliluettelo (lista äänioikeutetuista).

Äänioikeuden käyttämisestä tehdään merkintä vaaliluetteloon. Vaalipaikkojen vaalivalvojat toimittavat avaamattomat vaaliurnat, vaalipöytäkirjat ja käyttämättömät äänestysliput vaalitoimikunnalle tuloksien laskemista varten.

Liite 2. Vaalipaikan pöytäkirjamalli

2.5.5. Postiäänestys

Mikäli vaalitivasta ei päästä yksimielisyyteen järjestetään luottamusmiesvaalit postiäänestyksenä. Postiäänestystä varten on varattava riittävästi aikaa ja huolehdittava vaalisalaisuuden säilymisestä. Postiäänestystä varten jokaiselle vaalissa äänioikeutetulle toimitetaan postitse äänestysmateriaali. Äänestysmateriaalin tulee sisältää ainakin:

- Äänestysohjeet ehdokkaineen
- Äänestyslippu
- Merkkaamaton kuori äänestyslipulle
- Palautuskuori

Äänestäminen vaalissa tapahtuu siten, että äänioikeutettu täyttää äänestyslipun äänestysohjeiden mukaan. Sen jälkeen äänestyslippu suljetaan merkkamattomaan kuoreen ja tämä kuori suljetaan palautuskuoreen. Palautuskuoreessa tulee olla valmiina palautusosoite (joku vaalitoimikunnan henkilö). Lopuksi äänestäjä kirjoittaa palautuskuoren vasempaan yläkulmaan omat tietonsa.

Palautuskuorien käsittelyssä tulee olla huolellinen ja pitää yllä vaalisalaisuutta. Palautuskuoria käsitellään siten, että päällimmäisestä kuoresta tarkistetaan äänestäjän tiedot ja merkataan tieto äänestämisestä vaaliluetteloon. Tämän jälkeen palautuskuori avataan ja sisällä oleva äänestyskuori siirretään suoraan esimerkiksi laatikkoon. Kun kaikki palautuskuoret on käsitelty, siirrytään äänestyskuorien avaamiseen ja äänestystuloksen laskemiseen.

Lopuksi vaalitoimikunta toteaa vaalin tuloksen ääntenlaskun perusteella. Äänestykseen liittyviä materiaaleja tulee säilyttää 30 vuorokauden ajan mahdollisten epäselvyyksien selvittämistä varten.

Liite 3. Esimerkki äänestysohjeista postivaalissa

Liite 4. Äänestyslippu

2.5.6. Täydennysvaali

Luottamusmiehen ja/tai varaluottamusmiehen erottua kokonaan tehtävästään esim. työpaikan vaihdon, sairauden, eläköitymisen tai muun syyn vuoksi, järjestetään täydennysvaali näiden ohjeiden mukaisesti kahden kuukauden kuluessa. Täydennysvaalilla valittu luottamusmies tai varaluottamusmies valitaan jäljellä olevan toimikauden ajaksi. Täydennysvaalin järjestämisestä vastaa vaalitoimikunta.

2.5.7. Uusintavaalien järjestäminen

Liittohallitus voi erottaa pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen ja määrätä toimeenpantavaksi uudet pääluottamusmies/luottamusmiesvaalit, jos pääluottamusmies/luottamusmies on toiminut Jytyn etujen vastaisesti tai muutoin epäasiallisesti.

Erotettu/erotetut pääluottamus-/luottamusmiehet eivät ole enää vaalikelpoisia uusinta-/ tai seuraavissa vaaleissa.

2.6. Kustannukset

Yhdistykset vastaavat luottamusmiesvaaleista syntyvistä kustannuksista jäsenmäärien suhteessa.

2.7. Vaalituloksen määräytyminen

Luottamusmiesvaalit ovat enemmistövaalit eli eniten ääniä saanut ehdokas valitaan. Se tarkoittaa, että henkilöt tulevat valituiksi saamiensa äänimäärien mukaisesti. Äänten mennessä tasan valinnan ratkaisee arpa.

2.8. Vaalituloksesta ilmoittaminen

Vaalitoimikunta vahvistaa ja ilmoittaa vaalien tuloksen viivyttämättä jäsenistölle, työnantajalle ja Jytyyn. Ilmoitukset pitää tehdä välittömästi luottamusmiehen valinnan/eroamisen/uudelleenvalinnan jälkeen.

Työantajalle ilmoitus tehdään vapaamuotoisena, mutta kirjallisesti. Kopio ilmoituksesta liitetään vaaliasiakirjoihin. Jäsenistölle ilmoittaminen tapahtuu vaaleissa mukana olleiden yhdistysten viestintäkanavia käyttäen.

Jytyyn ilmoitus tehdään palauttamalla sähköpostitse Omanetista löytyvä Ilmoitus luottamusmiesrekisteriin-lomake täytettynä ja tallennettuna osoitteeseen luottamusmies@jytyliitto.fi

Vaalitoimikunta ilmoittaa vaaleissa mukana olleiden yhdistysten puheenjohtajille ja jäsenasiainhoitajille valituksi tulleiden henkilöiden tiedot. Ilmoituksen tekeminen ohjeistetaan tarkemmin liitteessä 6.

Luottamusmiehellä on sopimuksessa mainitut etuisuudet vasta työnantajan saatua ilmoituksen valinnasta ja toimikaudesta.

Äänestystuloksen vahvistamisen jälkeen on kaikki vaaleja koskevat asiakirjat talletettava vähintään 30 vuorokaudeksi, jotta ne ovat mahdollisten valitusten tai epäselvyyksien takia tarkistettavissa.

Liite 5. Ohjeet sähköisen ilmoituksen tekemiseksi Jytyyn

2.9. Vaalituloksesta valittaminen

Jos äänioikeutettu Jytyn jäsen katsoo, että vaalissa on menetelty virheellisesti, hän voi jättää kirjallisen valituksen asiasta vaalitoimikunnalle. Valitus on tehtävä viimeistään kuukauden kuluessa vaalin tuloksen julistamisesta. Viime kädessä asian ratkaisee Jytyn liittohallitus.

3. MATERIAALIT / LIITTEET

- Liite 1. Ehdokassuostumuslomake
- Liite 2. Vaalipaikan pöytäkirjamalli
- Liite 3. Esimerkki äänestysohjeista postivaalissa
- Liite 4. Äänestyslippu
- Liite 5. Ilmoitus Jytyn luottamusmiesrekisteriin